

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-47

19.1.2024

Gjensidige Forsikring ASA

Næringsliv

Vannskade på hotell – uredelig brudd på opplysningsplikten? – fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede søkte erstatning for vannskader på et hotell. Vannskadene hadde oppstått ved at brannslanger i to etasjer var påskrudd. Sikrede var formell eier av hotellet på skadetidspunktet, men grunnet en begjæring om tvangssalg var hotellet på skadetidspunktet i bankens besittelse. A., som var daglig leder og eier av det sikrede selskap, hadde i all hovedsak stått for nedtappingen av vannanlegget ved overleveringen av hotellet i underkant av tre måneder før skaden inntraff. Foretaket var av den oppfatning at A. hadde medvirket til skaden. Foretaket avsto erstatning og sa opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Sikrede var uenig i at opplysningsplikten var brutt og anførte at foretaket ikke hadde oppfylt den strenge bevisbyrden. Saken hadde vært grundig etterforsket av politiet, uten at politiet fant det sannsynliggjort at det hadde skjedd noe straffbart. Nemnda kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for vannskader på sikredes hotell og spørsmålet om foretaket er fri for ansvar og kan si opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede søkte erstatning under bygningsforsikringen for vannskader sikredes hotell ble påført i mars 2020.

Sikrede var tinglyst eier av hotellet på skadetidspunktet. Hotellet var i utgangspunktet begjært tvangssolgt i 2019, men begjæringen ble stilt i bero i starten av mars 2020 i påvente av innfrielse av pantet. Hotellet var på skadetidspunktet forsikret med "Næringsbygg"-forsikring, som blant annet omfattet "Plutselig og uforutsett skade".

A. var styreleder og enesaksjonær i det sikrede selskap.

Politiet ble tilkalt til hotellet 24.3.20. Av "Avgitt politianmeldelse" fremgikk det blant annet at politiet observerte en oppbrutt dør i tredje etasje, og at det hadde rent vann fra en brannslange i tredje etasje og fra en brannslange i kjelleretasjen:

I den gangen hvor dør var oppbrutt, 3. etasje, hadde det runnet vann fra brannslange. Brannslangen hadde vært på rull i skap. Skapdøren var nå åpen, men slangen var fortsatt på rullen. For å åpne vannet må en kran i skapet åpnes opp, samt vri på dysen fremme på slangen. Vann fra den slangen hadde trengt gjennom gulvet og ned i etasjen under.

I kjelleren til den gamle delen, hovedhuset, var en tilsvarende brannslange dratt ut og lagt inn på badet til nærmeste rom. Kran i skap var åpnet opp. Vann på gulvet i gang og på rommet. Sluk på badet hadde nok tatt unna en del av vannet.

For at det skal være vann i brannslangene må hovedkran være åpen. (Dette sjekket politiet påfølgende dag, både brannslangen i 3. etasje og den i kjelleren). Sprinkelanlegget hadde vann til enhver tid, eget system.

Hovedkran hadde stått åpen da brannvesenet kom, kran var på eget rom ved kjøkkenet. Kran var merket med hovedkran, men ikke lett å finne for uvedkommende. Kranen var blå.

Flere andre brannslanger i bygget, tilsvarende de to nevnte. Kranen til brannslangen i 1. etasje i romfløyen stod i halvåpen stilling. Men dysen på slangen var lukket. Til de andre brannslangene var kran i skap i lukket stilling.

Politiets undersøkelser av A.s trafikkdata, viste at han befant seg på G. da skaden inntraff.

Politiet henla saken 9.11.20. Foretaket påklaget henleggelsen 27.11.20, og igjen 28.3.21.

Foretakets utredere avholdt telefonsamtale med A. 5.2.21. A. forklarte ifølge samtalereferatet blant annet at det var med en person da han tømte vannanlegget, men at han ikke lenger husket hvem dette var. Videre forklarte A. at det i all hovedsak var han selv som hadde utført nedstengingen.

Foretaket besluttet 16.3.21 å avslå erstatning og si opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Foretaket var av den oppfatning at sikrede selv, eller noen på oppdrag fra sikrede, hadde forårsaket vannskadene med vilje.

Sikrede klaget på avslaget 29.8.21. Foretaket opprettholdt sitt standpunkt etter en ny vurdering av foretakets kundeombud 8.10.21.

Statsadvokaten omgjorde henleggelsen og beordret ytterligere etterforskning. Politiet henla saken på nytt 14.2.23, da etterforskningen ikke førte til en nærmere oppklaring av saken.

Sikrede krever erstatning for vannskadene hotellet ble påført, og bestrider at opplysningsplikten er brutt.

Foretaket har en streng bevisbyrde for at sikrede uredelig har brutt opplysningsplikten, jf. bl.a. Rt. 2000 s. 59, Rt. 2002 s. 1517 og RG 2003 s. 1152. Uskyldspresumsjonen nedfelt i EMK art. 6 nr. 2 taler også for et skjerpet beviskrav, spesielt i et tilfelle hvor saken er henlagt av politiet etter en grundig etterforskning. Dersom Finansklagenemnda avviser saken fra behandling, vil det urettmessige avslaget bli stående. Det blir således opp til sikrede å bevise sin uskyld, til tross for at foretaket ikke har redegjort for et klart bevisbilde.

A. tappet røranlegget, luftet det og lukket hovedkranen 2.12.19, samtidig med overtakelsesbefaringen med banken. Banken overtok kontrollen over hotellet ved overtakelsen, og det har med sannsynlighet vært et større antall mennesker innom hotellet i denne perioden.

A. hadde ikke vært på inne på hotellet på lang tid da skaden oppstod. Det er vedkommende som har slått på vannet uten å nærmere kontrollere brannslangene som kan bebreides for skaden.

Avslaget er uansett ikke fremsatt "uten ugrunnet opphold", jf. fal. § 4-14. Innsigelsen etter fal. § 8-1 fjerde ledd har derfor gått tapt. Foretaket hadde "kvalifisert mistanke" senest ved klagen på politiets henleggelse 27.11.20. A. har ikke hatt tillit til foretakets utredere, og har i stedet valgt å forholde seg til politiets etterforskere. A. kan derfor ikke lastes for tidsbruken.

Forsikringsforetaket avviser ansvar for vannskaden og anfører at sikrede uredelig har brutt opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket har derfor rett til å si opp forsikringsavtalen, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Sikrede, eller noen som handlet på sikredes vegne, har fremkalt vannskaden ved å åpne hovedstoppekranen. Innbruddsstedet tyder på at vedkommende har hatt kjennskap til døren i tredje etasje. Bygningene er kompliserte å orientere seg i, og det er lite sannsynlig at man finner hovedstoppekranen ved en tilfeldighet. Sikrede lot brannslangen i tredje- og sokkeletasjen stå

åpen og unnlot å informere om dette til bankens representant eller megler. Det var kun sikrede, og eventuelt den uidentifiserte personen som bistod sikrede i nedtrappingen, som kjente til de åpne brannslangene. Det fremstår usannsynlig at andre skal ha åpnet brannslangene.

Det er påfallende at sikrede i politiavhør ikke ønsker å forklare hvem som bistod i nedtrappingen av anlegget, og at det er motstrid i sikredes forklaring rundt plassering av slange i brannskap og de funn som ble gjort på åstedet.

Sikrede overlot hotellet i bankens besittelse for en ubestemt tidsperiode. I denne perioden var sikrede klar over at det ville være aktivitet på hotellet, slik som for eksempel visninger og vedlikehold. Hotellet kunne også bli solgt i denne perioden, og det var derfor bare et tidsspørsmål før noen ville åpne hovedstoppekranen.

Når hovedstoppekranen ble åpnet uten at brannslangene ble stengt, ville det oppstå en vannskade. Dette var sikrede klar over. Sikrede var også klar over at det var usannsynlig at noen ville sjekke hvorvidt brannslangen i tredje etasje var lukket.

Foretaket er i alle tilfeller uten ansvar fordi forsikringstilfellet er fremkalt ved grov uaktsomhet, jf. fal. § 4-9 annet ledd.

Avslaget er fremsatt "uten ugrunnet opphold", jf. fal. § 4-14. Saken har vært under kontinuerlig behandling. Foretaket har anledning til å avvente politiets etterforskning før det fatter en beslutning. Tidsbruk som skyldes manglende samarbeid fra A.s side, er sikredes egen risiko.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er uten ansvar pga. uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret.

Nemnda mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Saken reiser en rekke bevismessige spørsmål knyttet til nedtrappingen av vannanlegget og frakoblingen av brannslangene som bør belyses gjennom muntlige forklaringer i en hovedforhandling. Det er også fremlagt vitneforklaring fra politiavhør om skaden som bør utdypes. Det er videre uklart for nemnda hvem som bisto sikrede med nedtrappingen, og om A. befant seg på skadestedet og hadde tilgang til hotellet på skadeidspunktet. Den skriftlige dokumentasjonen i saken er dessuten av et slikt omfang at en behandling av saken også av denne grunn kunne gått utover klageorganets effektivitet.

Sikrede anfører at foretaket har reklamert for sent etter fal. § 4-14. Nemnda mener dette spørsmålet henger så nær sammen med det materielle spørsmålet at det av effektivitetshensyn bør behandles sammen med dette, jf. FinKN 2020-284, 2019-720 og 2018-077.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).